

Styre: Universitetsstyret

Styresak: 121/17

Møtedato: 26.10.2017

Dato: 12.10.2017

Arkivsaksnr: 2017/12748

Årsrapport fra Læringsmiljøutvalget 2016-2017

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- Lov om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 4-3 om Læringsmiljø.
<https://lovdata.no/lov/2005-04-01-15/§4-3>

Saken gjelder:

Læringsmiljøutvalgets (LMU) oppgaver er nedfelt i UHL § 4-3 om læringsmiljøet, pkt. 3. Utvalget skal medvirke til at universitetsstyret kan ivareta sitt ansvar for studentene sitt læringsmiljø etter pkt 1 og 2. Læringsmiljøutvalget ble opprettet i 2003 og gir årlig en rapport fra sitt arbeid til universitetsstyret.

Årsrapport for studieåret 2016-2017 ble vedtatt i LMU 29. september (sak 25/17), og legges med dette fram for universitetsstyret til orientering.

Forslag til vedtak:

Universitetsstyret tar årsrapporten fra Læringsmiljøutvalget til orientering

Kjell Bernstrøm
universitetsdirektør

12.10.2017/Per Gunnar Hillesøy/Christen Soleim (avd.dir)

Vedlegg:

1. Saksframstilling
2. Årsrapport for Læringsmiljøutvalget for 2016-2017

Saksframstilling

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
121/17

Møtedato:
26.10.2017

Arkivsaksnr:
2017/12748

Årsrapport fra Læringsmiljøutvalget 2016-2017

Bakgrunn

Læringsmiljøutvalgets (LMU) oppgaver er nedfelt i UHL. § 4-3 om Læringsmiljø, pkt. 3. Utvalget skal medvirke til at universitetsstyret kan ivareta sitt ansvar for studentenes læringsmiljø etter pkt. 1 og 2. Det gjelder studentenes studiemiljø, velferd, læringsmiljøet og det fysiske og psykiske arbeidsmiljøet. Med virkning fra perioden 2017-2018 er de lokale reglene endret, slik at definisjonen av læringsmiljø har blitt utvidet til også å omfatte det pedagogiske og det digitale læringsmiljøet.

Årsrapport for 2016/17

LMU har hatt fem møter og behandlet 35 saker. Alle møtene blir arrangert i samarbeid med fakultetene, og læringsmiljøet og utfordringer knyttet til dette blir drøftet med studentrepresentanter og ansatte i møtene. I møtene har LMU en synfaring i aktuelle undervisningsrom, lesesaler og studentlokaler. I denne perioden har utvalget for første gang arrangert møte i samarbeid med Universitetsbiblioteket.

Ledervervet går på omgang mellom studentrepresentantene og de ansatte. Etter initiativ fra studentrepresentantene er det opprettet en nestlederposisjon i LMU. Denne rollen er tildelt medlemsgruppen som ikke har lederfunksjonen i den aktuelle tidsperioden.

Som nevnt i forrige årsrapport, har LMU arbeidet med innføringen av et «Si i fra system» for innmelding av saker om læringsmiljøet. Dette er en oppfølging av arbeidet med retningslinjer for å håndtere konflikter mellom studenter og ansatte (vedtatt V-16) og konflikter studenter imellom (vedtatt H-16). Si Fra-systemet skal settes i drift fra januar 2018.

Fakultetene rapporterer om klager på læringsmiljøet to ganger årlig, og dette studieåret har LMU mottatt klager fra fem fakulteter. Klagene blir fulgt opp av fakultetene eller sendt videre til Eiendomsavdelingen. Klagene er også en del av grunnlaget for LMUs budsjettinnspill.

I forbindelse med studiestart og fadderuken har LMU vedtatt tildelingen av midler fra den sentrale potten til fadderarrangement. Fadderkurs ble avvirket i august, slik styret har fått orientering om før.

Det årlige fellesmøtet mellom Arbeidsmiljøutvalget og Læringsmiljøutvalget ble arrangert 1. februar. Hovedtemaet var digitalisering og hvilken betydning det får for arbeids- og læringsmiljø.

LMU har tildelt Læringsmiljøprisen for 2017, og prisen gikk til førsteamanuensis Mathilde B. Sørensen ved Institutt for geovitenskap, Det matematisk- naturvitenskapelige fakultet.

Universitetsdirektøren sine kommentarer

LMUs arbeid for å styrke læringsmiljøet ved UiB er viktig. God faglig kompetanse og høy kvalitet på fysisk og psykososialt miljø er sentralt for å oppnå målene i strategien om et attraktivt læringsmiljø ved UiB.

Universitetsdirektøren merker seg at LMU nå har begynt å holde møter hos Universitetsbiblioteket. Dette, samt den økende oppmerksomheten også fra LMU om det digitale læringsmiljøet, er klokt og framoverskuende. LMU fortsetter ellers dialogmøtene med fakultetene og UB. Dette er en viktig forutsetning for at LMU ved UiB kan fortsette å fungere godt.

12.10.2017/Per Gunnar Hillesøy/Christen Soleim (avd.dir)

UNIVERSITETET I BERGEN

LÆRINGSMILJØUTVALGET (LMU)

Læringsmiljøutvalget ved UiB er oppnevnt i henhold til Lov om universiteter og høyskoler § 4-3 (3)

Årsrapport for 2016-2017

1. Oppretting av utvalget

I forbindelse med innføringen av Kvalitetsreformen og revisjon av Lov om universiteter og høyskoler, ble institusjonene pålagt å etablere egne læringsmiljøutvalg (LMU). Utvalgene skal sikre at lovens bestemmelser i § 4-3 om studentenes læringsmiljø blir gjennomført. I møtet 12. juni 2003 ble forslaget til retningslinjer og sammensetning av et Læringsmiljøutvalg ved Universitetet i Bergen godkjent av universitetsstyret. Utvalget har vært i funksjon siden 7. oktober 2003. Etter forslag fra Læringsmiljøutvalget, behandlet universitetsstyret et utkast til endringer i utvalgets mandat på et møte i september 2009. Endringene var motivert ut i fra et ønske om at LMU skal spille en større og mer aktiv rolle i læringsmiljø saker. Det var ønskelig at utvalget skulle få en mer systematisk oversikt over saker som gjelder læringsmiljøet. Nye regler for LMU ble vedtatt 24.09. 2009 og er senere blitt revidert 25.10.2012 og sist 24.08.2017.

2. Sammensetning og sekretariat

Utvalget har i studieåret 2016-2017 hatt følgende sammensetning:

Ansatte (oppnevnt for perioden 1.8.2013-31.7.2017)

Viserektor for utdanning, Oddrun Samdal (vara: viserektor for internasjonalisering Anne Christine Johannessen)

Avdelingsdirektør ved Studieadministrativ avdeling Christen Soleim (vara: underdirektør Ingvild Greve)

Avdelingsdirektør ved Eiendomsavdelingen Even Berge (vara: administrasjonssjef Ove Botnevik)

Dekan Knut Helland (vara: dekan Nina Langeland)

Førstekonsulent Siri Bjerkestrand, kompetanse på studenter med nedsatt funksjonsevne (vara: Jannicke Lervik-Kristensen)

Studenter (oppnevnt for perioden 1.8.2016-31.7.2017)

Frida Axelsen

Eivind Brandt

Natalie Johnsen

Svein Martin Stenseth

Henriette Vågen Aase

Leder:

Utvalget velger, etter lovens § 4-3, hvert år leder vekselvis blant institusjonens og studentenes representanter. I meldingsåret har utvalgets leder vært student Henriette Vågen Aase. Viserektor for utdanning Oddrun Samdal har vært nestleder.

Observatører:

Faste observatører i LMU er Studentsamskipnaden i Bergen ved velferdsdirektør Hege Råkil, studentombudet ved Sylvi Leirvaag, Universitetsbiblioteket ved Anne Belsvik, IT-avdelingen

ved Tore Burheim og Wenche Vårdal, HR-avdelingen ved Runa Jakhelln og Anne Marit Skarsbø.

Sekretariat:

Studieadministrativ avdeling har sekretariatsfunksjon for utvalget, og administrerer utvalgets nettside <http://www.uib.no/ua/arbeidsfelt/laeringsmiljoutvalget>

3. Møtevirksomhet og saker

Læringsmiljøutvalget har i perioden hatt 5 møter (07.09.16, 29.11.16, 09.02.17, 05.05.17 og 31.05.17), og har behandlet i alt 35 saker, jf. møtereferatene. LMU er organisert som et tilsyns- og strategiutvalg, og dette gjenspeiler seg også i de sakene utvalget har behandlet og drøftet. Følgende saker, som blir særlig omtalt nedenfor, har preget saklistene dette året:

- Dialogmøter med fakultetene
- Helhetlig læringsmiljø
- Retningslinjer for konflikter som omhandler studenter
- Systemer og rutiner for mottak og behandling av klager m.v. fra studentene
- Ruspolicy for UiB
- Tilrettelegging ved eksamen – Utmåling av ekstra tid
- Studiestart og fadderuken
- Læringsmiljøprisen

4. Dialogmøter med fakultetene

LMU har arrangert dialogmøter med fakultetene siden 2009. I møtene blir læringsmiljø og utfordringer knyttet til dette drøftet med representanter for studenter og ansatte ved det enkelte fakultet. Formålet med besøksrundene er å utveksle informasjon og å identifisere mulige felles oppgaver og utfordringer når det gjelder det helhetlige arbeidsmiljøet. Dette studieåret har utvalget hatt møter med Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet (september), Det samfunnsvitenskapelige fakultet (november), Det psykologiske fakultet (februar) og Universitetsbiblioteket (mai). På grunn av at møtet i april måtte omberammes til tidlig i mai, ble det ikke anledning til noe dialogmøte den gangen. Tema som blir tatt opp på møtene er:

- Undervisningslokaler, både generell beskaffenhet, luftkvalitet og utstyr
- Studentarbeidsplasser
- Møteplasser for studentene
- Praksis og utplassering for studenter
- Det psykososiale arbeidsmiljøet
- Studentutvalgenes rolle i læringsmiljøarbeidet
- Retningslinjer for håndtering av læringsmiljøspørsmål

5. Helhetlig læringsmiljø

Dette har kommet opp i sammenheng med et forslag om en egen læringsmiljømelding, og ikke minst i debatten om hva som skal være Læringsmiljøutvalgets virkeområde. Når det gjelder det sistnevnte, vedtok LMU i mai 2017 et forslag om å utvide virkeområdet, ved å inkludere også pedagogisk og digitalt læringsmiljø i definisjonen av hva læringsmiljø er. I tillegg ble også fysisk og psykososialt miljø, samt universell utforming, noe mer tydeliggjort i LMU-reglene. Videre ble IT-direktørens posisjon i utvalget endret fra observatør til fast medlem, og tallet på studentmedlemmer ble hevet fra fem til seks. Endringene ble vedtatt av styret i august 2017. Bakgrunnen for endringene er i stor grad nasjonale initiativer fra Universell (en KD-etablert nasjonal pådriverinstans for læringsmiljø) og fra NSO. Hvordan dette vil endre LMUs arbeid i praksis, er ikke helt avklart. Det har allerede vist seg i praksis at LMUs oppgaver i økende grad overlapper med Utdanningsutvalgets oppgaver. Det må drøftes i begge utvalg hvordan grensegangen og dialogen mellom dem skal være. Dette blir et viktig felt for LMU i tiden som kommer. Når det gjelder læringsmiljømelding, er det foreløpig ikke besluttet om det skal lages en egen melding.

6. Retningslinjer for konflikter som omhandler studenter

LMU vedtok i juni 2016 et sett retningslinjer for konflikter mellom studenter og ansatte, mens retningslinjene for konflikter mellom studenter ble vedtatt i november 2016. Begge settene med retningslinjer er publisert [her](#). Retningslinjene for ansatt/student-konflikter gir regler eller prinsipper for hvordan de involverte skal forholde seg til hverandre og til de som er ansvarlige for å behandle saker som oppstår. Student/student-retningslinjene har større fokus på ansvar og ressurser. Begge retningslinjene viser til det planlagte Si fra-systemet som skal etableres fra 2018, jf. neste punkt.

7. Systemer og rutiner for mottak og behandling av klager m.v. fra studentene

Her siktes det primært til Si Fra-systemet. Dette er i seg selv et IT-verktøy som er beregnet på at studenter på en enkel måte skal kunne varsle om kritikkverdige forhold, melde fra om andre forhold som de mener bør rettes, ev. også om forhold som fortjener ros. Si Fra-systemet har vært i bruk ved UiO i flere år, og også andre universiteter og høyskoler har tatt det i bruk eller er i ferd med å ta det i bruk. Formålet er både å fange opp klager og annen informasjon som ikke blir fanget opp i dag, og å sikre at det som kommer inn, blir behandlet systematisk og effektivt. Si Fra-systemet blir et sentralt redskap for å sikre at retningslinjene som er nevnt i punkt 6 over, får en realitet.

8. Ruspolicy for Universitetet i Bergen

Det finnes allerede i dag en ruspolitikk for ansatte. Da LMU i november 2016 nedsatte en arbeidsgruppe til å lage forslag til en ruspolicy, var hovedsiktemålet å få vedtatt et dokument som også gjelder for studenter. Forslaget fra arbeidsgruppen, som ble behandlet i LMU i mai 2017, var en felles ruspolicy for både ansatte, studenter og gjester. Det ble foreslått en rekke tiltak, som både gjaldt alkoholbruk og andre rusmidler (inkludert lovlig medikamenter). Videre ble andre former for avhengighet, så som spillavhengighet, drøftet. To hovedprinsipper ble foreslått: Ruspåvirkning er ikke forenlig med et godt arbeids- eller læringsmiljø, og all alkoholbruk skal være ansvarlig og moderat. Både LMU og relevante organer og instanser for de ansatte vil arbeide videre med ruspolicyen i det kommende året, og det tas sikte på behandling i universitetsstyret våren 2018.

9. Tilrettelegging ved eksamen – Utmåling av ekstra tid

Saken ble tatt opp på initiativ fra studentene. Ett av de viktigste tilretteleggingstiltakene ved skriftlig skoleeksamen, er utvidet tid, og i dag gis det 30 minutter ekstra når eksamen er 4 timer eller mindre, og 60 minutter ekstra ved lengre eksamener. Spørsmålet som ble reist, er om det heller bør gis ekstra tid som en prosentandel av normaltiden. Da saken var oppe i LMU i mai 2017, ble det gjort greie for praksis og omfang i dag, samt praksis ved en del andre institusjoner. Videre ble noen muligheter for endret praksis skissert. Konklusjonen var at det trengs ytterligere utredning, og saken vil komme opp på ny høsten 2017. Dette er et tydelig eksempel på en sak der dialog og samarbeid mellom LMU og Utdanningsutvalget er nødvendig.

10. Studiestart og fadderuken

På institusjonsnivå ble det i år bevilget kr 538 100,- til kulturelle, sportslige og sosiale fadderarrangement. Læringsmiljøutvalget vedtok tildelingen av midlene. Arrangement som fikk støtte, var blant annet introduksjonsdag, idrettsdager, fjelltur, kulturvandring, utflukter, filmkveld, bedrift til bedrift, alternative rusfrie arrangement, og helhus arrangementer på Kvarteret. I tillegg har fakultetene også i år fått støtte til bruk av et SMS-system under fadderuken.

To fadderkurs ble avviklet i helgen 12.-13. august. Innholdet i kursene har vært det samme som tidligere, der rusforebygging, kulturforståelse og inkludering er sentrale tema. Beredskap og sikkerhet, førstehjelp, mediehandtering og rolleforståelse er også viktige tema som blir tatt opp i kursene. I tillegg holdt politiet innlegg. Samtlige faddere ble tilbudt fadderkurs, og det deltok omlag 1000 faddere på kursene. Viktige målsetninger med kurset er at det skal være rusforebyggende og at fadderne skal få trygghet i rollen som faddere og oppnå en kompetanse som er nyttig under fadderuken.

Stine Kvarving har vært ansatt som fadderkoordinator i 50 % stilling fra 2. mars og ut august. Hun har vært koordinator mellom ulike aktører for å gjøre den første uken for de nye studentene kvalitativt best mulig.

11. Læringsmiljøprisen

Læringsmiljøprisen er en pris som vektlegger den sosiale dimensjonen ved læringsmiljøet. Dette har vært særlig poengtert ved utlysningene i 2016 og 2017, blant annet for å unngå at prisen framstår som en foreleserpris. Det har også vært nokså vekslende hvor mange nominasjoner som kommer inn. For 2017 kom det i alt 16 nominasjoner. Prisen ble tildelt førsteamanuensis Mathilde B. Jørgensen ved Institutt for geovitenskap, og den ble delt ut under åpningsseremonien for studieåret 2017/2018 i Nygårdsparken, sammen med Ugleprisen. Juryen viste i sin begrunnelse til at prismottakeren har vært sentral i å få etablert emnet Geov217 Geofarer. Her belyses samfunnsperspektiver rundt geofarer, særlig skred og ras, tsunamier og jordskjelv. Sørensens tilnærming til dette går langt utenfor den tradisjonelle naturvitenskapelige. Det krever mot å sette sin egen spisskompetanse i et tverrfaglig perspektiv. Ved at Sørensen trekker inn hvordan forhold som økonomi, utdanning og helse påvirker omfanget av geofarer, får hun studentene til å reflektere over mange aspekter ved faget, og forholdet mellom faget og samfunnet ellers. Det er også tett kontakt med samfunnsaktører utenfor universitetet og utenfor olje- og gassnæringen, så som Statens vegvesen, NVE og Norges Geotekniske institutt (NGI). Sørensen er også en underviser som stiller tydelige krav til studentene. Gjennom helheten i hennes engasjement styrkes både det pedagogiske og psykososiale læringsmiljøet på instituttet. Flere av tiltakene som beskrives i nominasjonen har også klar overføringsverdi til andre miljøer.

Læringsmiljøutvalget sluttet seg enstemmig til juryens vurdering.

12. Andre saker

Innspill til EIAs og ITAs budsjett for 2018: Forslaget er utarbeidet på bakgrunn av hovedprioriteringene i *Handlingsplan for styrking av læringsmiljøet ved Universitetet i Bergen 2016-2019*. Dette er langsiktige tiltak som det vil ta tid å gjennomføre, og derfor er også noen av tiltakene som ble spilt inn i fjor videreført. En del av tiltakene er rettet mot studenter med nedsatt funksjonsevne. Følgende innspill sendes videre til EIA og ITA:

Fysiske tiltak:

- Utbedring av undervisningsrom på Haukeland sykehus. Klarere ansvarsfordeling mellom UiB og helseforetaket.
- Montering av stikkontakter ved studentarbeidsplasser som mangler dette.
- Midlertidige reparasjoner ved Nygård skole
- Utbedring av U. Pihls hus og Sofie Lindstrøms hus
- Sikkerhet rundt universitetets bygninger: Vakthold, belysning og andre tiltak
- Gjenreise villaen i Olav Kyrres gate

Tiltak for universell utforming:

- Sikre universelt utformede toaletter ved alle fakulteter
- Det skal være ledelinjer og kontrastfarger i områder der studenter oppholder seg
- Sørge for at alle skilt på UiBs områder er universelt utformet
- Merke trappekanter og glass
- Skilt som er særlig relevante for internasjonale studenter bør også finnes i engelskspråklig versjon

Tekniske tiltak:

- Oppgradere og vedlikeholde AV-utstyret i auditorier og seminarrom slik at dette får digital tilkobling. Også generell oppgradering og generelt vedlikehold.
- Montere anlegg for infrarøde signaler og teleslynge i undervisningsrom
- Sørge for et godt og tilgjengelig trådløst nettverk ved alle studentarbeidsplasser og undervisningslokaler

- Sørge for at studenter kan benytte undervisningsrom til studieaktivitet i perioder der disse står ubrukte

13. Fellesmøte mellom LMU og AMU

Det årlige fellesmøtet mellom Arbeidsmiljøutvalget og Læringsmiljøutvalget ble i 2017 arrangert 1. februar. Temaet denne gangen var «Digitalisering – Konsekvenser for arbeids- og læringsmiljø».

14. Avsluttende merknader – videre arbeid

LMU vil i den kommende perioden arbeide for at tiltakene i handlingsplanen for styrking av læringsmiljøet blir fulgt opp. Handlingsplanen utgjør et viktig virkemiddel for å styrke læringsmiljøet ved UiB og for å synliggjøre utvalgets arbeid. Spesielt viktig er det at LMUs innspill til prioriterte tiltak tas med i institusjonens budsjettmessige prioriteringer.

LMU fortsetter med dialogmøtene og tilsynsrundene på fakultetene, både for å holde seg orientert om studentenes fysiske læringsmiljø, men også for å få et samlet inntrykk av studentenes studenthverdag.

I perioden 2017/2018 vil Si Fra-systemet bli lansert og gjennomgå sitt første halvår i drift. Oppfølgingen av dette, både før og etter lanseringen, vil være en sentral oppgave for LMU. Det samme gjelder videreføringen av initiativet til felles ruspolicy for studenter og ansatte, og ikke minst videreutvikling av samarbeidet og dialogen med Utdanningsutvalget.

Rapportering og dokumentasjon av forhold som berører læringsmiljøet ventes også å bli viktig for LMU. Det er vesentlig å få fram adekvat informasjon, samtidig som rapporteringsplikten for fakulteter og institutter ikke øker.